

**PARAISTEN JURMON
PESIMÄLINNUSTOKARTOITUS
2015**

VARSINAIS-SUOMEN LUONTO- JA YMPÄRISTÖPALVELUT

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO
2. PESIMÄKAUDEN 2015 LASKENNAT
 - 2.1. Menetelmät ja laskenta-alue
 - 2.2. Sää ja sen vaikutukset
3. TULOKSET
 - 3.1. Jurmon pesimälinnusto vuoden 2015 laskennoissa
 - 3.2. Jurmon pesimälinnusto lajikohtaisesti
 - 3.3. Muut lintuhavainnot
4. MUUTOKSET JURMON PESIMÄLINNUSTOSSA
 - 4.1. Vertailuaineisto
 - 4.2. Muutoksia pesimälinnustossa
5. JURMON PESIMÄLINNUSTON UHANALAISUUS
6. KIITOKSET
7. VIITTEET & KIRJALLISUUS
8. LIITTEET

Liite 1. Laskentapäivät ja laskijat vuonna 2015

Taulukko 1. Jurmon pääsaaren pesimälinnusto 1970–2015

Karttaliite 1. Länsipään saaret, vesilinnut ja kahlaajat

Karttaliite 2. Länsipää ja länsipään saaret, lokkilinnut ja avomaan varpuslinnut

Karttaliite 3. Länsipää, vesilinnut ja kahlaajat

Karttaliite 4. Satama - läsinummi – kylä - Sorgen

Karttaliite 5. Saaren keskiosa I

Karttaliite 6. Saaren keskiosa II

karttaliite 7. Itäpää, vesilinnut, lokkilinnut, kahlaajat ja avomaalinnut

Kansikuva: Hiiripöllö pesi ensi kertaa Jurmossa. Kuvassa maastopoikanen kerjää ruokaa. Jurmo 1.6.2015 © Pekka Alho.

1. JOHDANTO

Turun lintutieteellisen yhdistyksen lintuasema on toiminut Jurmon saarella vuodesta 1962 alkaen, silloisen Korppoon, nykyisin Paraisten kuntaan kuuluvana. Jurmo kuuluu Saaristomeren kansallispuistoon ja on laajasti mukana Natura 2000 ohjelmassa. Saaren luontoa hoidetaan vuonna 2008 vahvistetun hoitosuunnitelman mukaan (Metsähallitus). Tunnusomaisen kanervanummen lisäksi kokonaisuuteen kuuluu laajoja katajikkoja, tervaleppälehtoja, niittyjä, suo, sekä alavia kahlaajarantoja. Länsiosaa luonnehtivat pitkät kivikkoriutat ja hiekkasärkät, sekä edustan hiekkapohjaiset saaret. Riuttojen väliin on kuroutunut matala järvi, jonka ympäristö on säilynyt niittymäisenä. Saaren kylämiljöötä reunustaa istutettu männikkö. Männikkö on levinnyt viimeisten vuosikymmenten aikana vauhdilla ja alkoi jo sulkea Jurmon avointa Salpausselän jatkeen arvokasta harjumaisemaa. Vuonna 2015 saarella kaadettiin puustoa, raivattiin katajikkoja, sekä jatkettiin muutama vuotta aiemmin alkanutta kulotusta ja ylämaan karjan laidunnusta. Laidunnus on osaltaan ylläpitänyt Jurmon maisemaa ja ainutlaatuista maisemaa, jota uhkasi monien mantereiden kohteiden tavoin umpeenkasvu laidunnuksen loppumisen myötä. WWF:n talkooleiri teki sinänsä ansiokkaasti raivaustyötä, mutta ajoitus parhaaseen lintujen pesimäaikaan ei ollut aivan loppuun asti mietitty.

Jurmon lintuaseman rutiineihin on alusta alkaen kuulunut varpuslintujen verkkorengastus, sekä kahlaajien katiskapyynti, joka on viime vuosina keskittynyt hyvin tuloksin merisirrien lukurengastukseen. Muita rutiineja ovat ns. länsireitin lepäilijälaskenta, aamumuutonseuranta, sekä vapaaehtoisena tai miehittäjä määrän mahdollistaessa, itäreitin laskenta. Tämä on luonut vankan perustietämyksen saaren linnustosta. Niin oudolta kuin se ehkä kuulostaakin, ei asemarutiinien aineistosta tästä huolimatta saa selkeää kokonaiskuvaa saaren pesimälinnustosta tai sen vaihteluista. Lintuaseman toiminta on keskittynyt rengastukseen ja läpimuuttajien seurantaan alati vaihtuvalla miehityksellä, kun taas pesimälinnuston hyvä tuntemus edellyttää johdonmukaisempaa keskittymistä pesimälinnustoon. Osaksi asema-aineiston puutteet johtuvat myös mm. pesimäaikaisista liikkumisrajoituksista, sillä esimerkiksi länsipään saarien tarkempi kartoitus edellyttää erillistä lupaa liikkua ja nousta maihin suojelualueella.

2. PESIMÄKAUDEN 2015 LASKENNAT

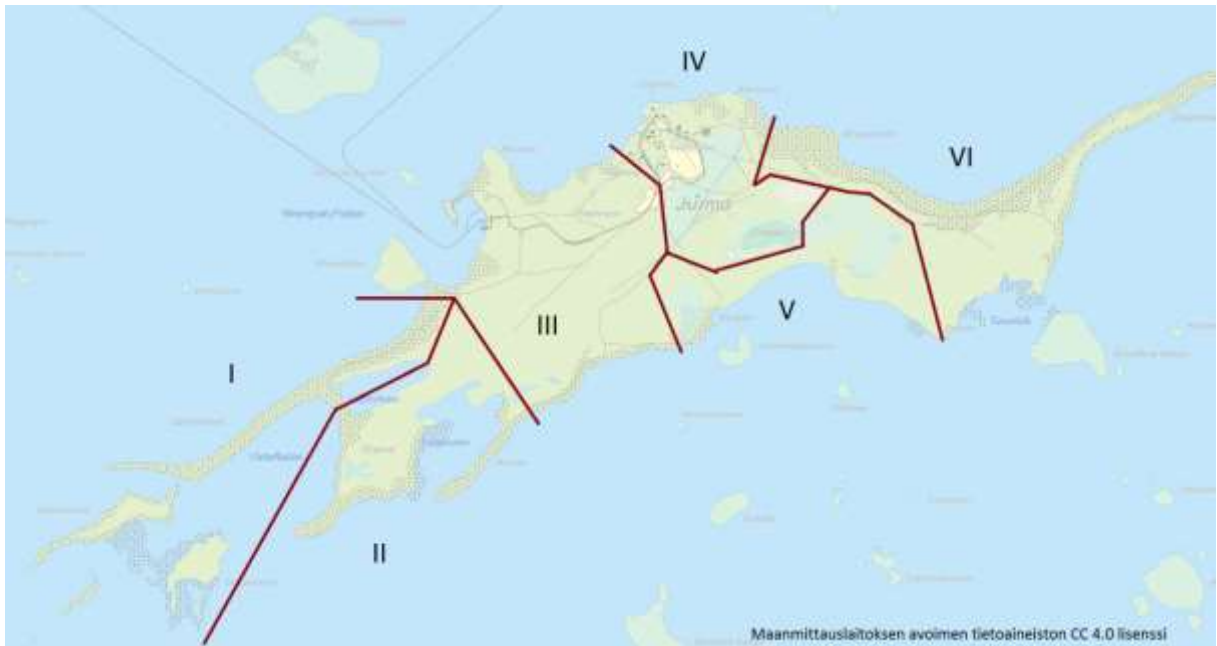
Edellinen pesimälinnuston kartoitus oli toteutettu Jurmon pääsaarella vuonna 2009. (Alho 2009). Jurmon pesimälinnustolaskennat toteutettiin pesimäkaudella 2015 pitkälti vuoden 2009 kartoituksen tavoin Turun lintutieteellisen yhdistyksen toimeksiantona. Yhdistyksen toimeksiantoa tuki taloudellisesti ELY-keskuksen myöntämä avustus Saariston ympäristöhoitoon.

Laskennat suoritettiin kartoituslaskentana välillä 5.5.–16.6.2015. Laskentapäivät ja osa-alueiden laskijat selviävät liitteestä 1. Laskentoja varten Turun lintutieteellinen yhdistys sai Metsähallitukselta luvat liikkua myös suojelualueiden osalla. Raporttia varten käytiin läpi Jurmon lintuaseman Tiira-havaintojärjestelmään tallennettu aineisto. Lintuaseman havaintoaineisto käytiin läpi vuoden 2015 osalta.

2.1. Menetelmät ja laskenta-alue

Pesimälinnustokartoituksessa selvitettiin koko pääsaaren ja länsipään arvokkaiden pesimäsaarien, Estrelarnan ja Ömsarstenenin linnusto. Nämä saaret tunnetaan myös suomenkielisillä nimillä Heinä- ja Haahkasaari. Vuoden 2009 laskentojen tapaan myös muita lähiluotoja havainnoitiin pääsaarelta ja länsipään saarilta käsin. Grundvik Harun, Sorgenkläpparna, Rävänäsgrundet ja länsipään saarten välinen nimetön riutta laskettiin mukaan pesimälinnustoon, vaikka niitä ei pääsaaren puolelta pysty kaikkien lajien osalta kattavasti laskemaan. Mukaan ottaminen on perusteltua siksi, että ne sijaitsevat pääsaaren välittömässä tuntumassa ja muodostavat monille lajeille yhtenäisen elinpiirikokonaisuuden yhdessä pääsaaren puoleisen rannan ja niiden väliin jäävän vesialueen kanssa (Grundvik & Grundvik Harun, Sorgen & Sorgenkläpparna, satama & Rävänäsgrundet, sekä länsipään saaret lähiriuttoineen). Useiden vesilintujen osalta on melko mahdotonta arvioida sijaintiko pesä ko. kokonaisuuden saaren vain pääsaaren puolella, luultavasti usein saaren puolella. Nämä saaret on tarvittaessa myöhemmin helppo erotella liitteen reviiirkarttojen ja usein myös tekstiviittausten avulla. Vuoden 2009 laskennasta poiketen Heinä- ja Haahkasaaren väliselle riutalle ei korkealla pysytelleen meriveden vuoksi päästy kahluuhousuilla parista yrityksestä huolimatta. Matalan veden aikaan, esim. 2009, riutalle pääsi melko helposti. Riutan linnuston pystyi kuitenkin hyvin laskemaan kaukoputkella muualta käsin, joten tarkkuus kärsi luultavasti lähinnä muutaman yksittäisen lapintiiran pesän näkymättömyydellä (kaikkiaan hautovat tiirat näkyivät pääosin hyvin). Toimeksiannon mukaisesti laskenta toteutettiin neljän laskentakerran kartoituslaskentana, jonka tavoitteena oli koko pääsaaren kaikkien lintuparien selvittäminen siten, että pääpaino oli kuitenkin saaristolinnustossa. Kartoitusalueen maapinta-alan suuruus on yhteensä noin 298 ha, ilman em. lähisaaria.

Kartoitus toteutettiin vuoden 2009 laskenta-aluejaon mukaan kuudella osa-alueella (ks. kartta 1.). Kesän 2015 pesimälinnustolaskennoista vastasivat ensisijaisesti kokeneet lintulaskijat Pekka Alho (PA) ja Marko Dahlman (MD), jotka osallistuivat kaikkiin neljään laskentakierrokseen laskien osa-alueet I ja II (PA), sekä osa-alueet V ja VI (MD). Ensimmäiseen laskentakierrokseen osallistui vapaaehtoisena Timo K. Palomäki (TKP), toiseen Mikko Niemi (MN), kolmanteen Markus Rantala (MR) ja neljanteen eli viimeiseen Riku Lumiaro (RL). Kartoituksen raportoinnista vastasi Pekka Alho.

Kartta 1: Laskenta-alue ja osa-aluejako

Osa-alue I: Länsiriutta, järven N-puoli, Estrevlarna, Ömsarsten ja näiden väliset riutat

Osa-alue II: Etelä- ja lounaisriutta (Örarna), järven ja Etelälahden väliset alueet

Osa-alue III: Moringharu, satama, Rävänäs ja Rävänäsgrundet, "länsikangas", Höggerget (Tykkikallio), Fårberg ja eteläistä rantaviivaa

Osa-alue IV: kylän seutu, männikkö, muinaismuiston seutu, suo ja suon verkkopaikat

Osa-alue V: Sorgen, eteläranta, lepikko (leppälehto) ja Estnäsän länsipuoliset alueet

Osa-alue VI: Itäriutta, koilliset rannat, Grundvik ja näkyvin osin Grundvik harun

Jurmon pesimälinnustokartoitus toteutettiin aiempaan tapaan kartoituslaskentana. Kartoituslaskennassa painotettiin arvokkaimpia saaristolinnusto- ja avomaalinnuston pesimäalueita. Laskenta aloitettiin aamun valkenemisen aikoihin ja kukin laskija kartoitti kävellen oman osa-alueensa ajan sallimalla tarkkuudella. Laskijat käyttivät laskennassa apuna kiikaria ja kaukoputkea, sekä merkitsivät karttapohjaan kaikki pesintään viittaavat havainnot. Laskenta pyrittiin lähtökohtaisesti suorittamaan kolmella osa-alueella samanaikaisesti kahtena peräkkäisenä aamuna, jolloin koko laskentakierros tulisi suoritetuksi kahdessa päivässä. Käytännössä tavoitteeseen ei päästy samalla täsmällisyydellä kuin vuonna 2009, vaan säiden, osittaisen vapaaehtoistyön ja laskijoiden muiden työkiireiden vuoksi muutama laskentapäivä

toteutui päivän tai parin verran eriaikaisesti (ks. liite 1). Seuranta tehtiin varsinaisen laskennan ohella myös muuna saarella oloaikana ”täydentävänä havainnointina”, tavalla joka ei kaikilta osin näy taulukoissa. Täydentävä havainnointi ei usein ollut kuitenkaan laskentaa vastaavaa, vaan sen tuloksena esim. yksittäisten lajien tai parien pesintöjä (tai pesimättömyys) saattoi varmistua / tarkentua.

Aineiston laadulle on usein eduksi jos sama laskija toistaa laskennan aina samalla osa-alueella jokaisena laskentakertana. Taloudellisista syistä käytettiin myös vapaaehtoisia laskijoita, joiden laskemien osa-alueiden (osa-alueet harju III ja kylä IV) osalta laskija vaihtui joka laskentakerralla. Vapaaehtoiset hoitivat työnsä hyvin, eikä mainittavaa virhemarginaalia voi olettaa näkyvän tuloksissa. Osa-alueella IV (kylä, männikkö, suon verkkopaikat) kartoitusta tehtiin edellisen laskennan tapaan käytännössä enemmän, sillä alueella liikutaan luonnollisesti eniten myös varsinaisen laskennan ulkopuolella ja mm. laskentaan varattuina varapäivinä, rengastuksen yhteydessä jne. Kylän ytimessä ei lähtökohtaisesti liikuttu, vaan se sovittiin jälleen hienovaraisuussyistä jätettäväksi laskennan ulkopuolelle. Kylän ympäri kierrettiin kuitenkin kertaalleen aamuvarkaisella parhaaseen kartoitusaikaan 30.5.

Erillistä yökuuntelua ei tehty, mutta useimmiten laskenta-alueelle siirtyminen tapahtui vielä melko pimeässä ja muiden havainnoitsijoiden havainnot täydensivät kokonaiskuvaa. Saaren parhaat yölaulaja-habitaatit eli suo ja sen lähiympäristö tulevat hyvin kartoitetuksi myös mm. rengastustyön yhteydessä. Viimeisenä laskenta-aamuna 14.6. laskenta jäi pieneltä osin kesken reippaan sateen saapuessa, mutta sääennustetta ennakoiden ko. alueet oli tähän varautuen kartoitettu jo edellisenä päivänä vastaavilta osin (mm. lounaisriutan alue).

Räystäspääskyt keräämässä muuraustarpeita Jurmon satamassa 31.5.2015 © Pekka Alho

2.2. Pesimäkauden sää ja sen vaikutukset

Kartoitusvuotta edeltävä talvi oli leuto, samoin alkukevät aina huhtikuulle saakka. Huhtikuu mukaan lukien kevät ja alkukesä etenivät lämpötiloiltaan keskivertoa vilpoisempina, eikä esim. mainittavia lämpöjaksoja toukokuussakaan juuri ollut. Vaikka päivät touko-kesäkuussa olivat usein hiukan vilpoisia, pysyi lämpötilavaihtelu toisaalta pienempänä mm. pilvisyydestä johtuen, eivätkä yölämpötilat päässeet laskemaan kovin alas. Kesästä ja erityisesti heinäkuusta muodostui poikkeuksellisen kolea ja vasta elokuussa koulujen alkaessa alkoivat vihdoin odotetut lomasääät. Alkukesä oli Jurmon edellisen laskentakauden 2009 tapaan melko viileä, mutta eri tavalla. Vuonna 2009 tehdyissä laskennoissa säätyyppi oli kirkkaan aurinkoisempi, mutta pohjavireeltään pohjoisen kylmä, kun taas oli 2015 epävakaisempi ja lämpötiloiltaan tasaisempi ilman huippuja lämpimämpiin päiviin tai kylmiin öihin. Vaikka pesimäkausi oli hiukan kolea ja sateinenkin, sujuivat laskennat pääosin otollisessa säässä.

Monien saaristolintujen, mm. tiirojen, sekä mantereella hyönteissyöjien pesinnät epäonnistuivat tai jopa jäivät toteutumatta kylmistä kesäsäistä johtuen. Toisaalta aikaisemmat pesijät kuten harmaalokit ja merimetsot onnistuivat pesinnöissään normaalimmin, sillä kylmät sääät kurittivat suhteessa enemmän kesää, kuin kevättä. Suuria alueellisia eroja pesintöjen onnistumisessa silti havaittiin (verkkokeskustelu rengastajaverkossa). Luonnonvarakeskukseen yhdistyneen, entisen Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen lehdistötiedotteen mukaan vesilintukannat heikkenivät mm. sinisorsan, haapanan ja tavin osalta ja poikastuotto tavin ja heinäisorsan osalta.

Itäpäässä on raivattu katajikkoja ja tehty laaja kulotus vuonna 2014. Kasvukaudella 2015 merkkejä orastavasta kasvillisuudesta ei vielä näkynyt 13.6.2015. © Marko Dahlman

3. TULOKSET

3.1. Jurmon pesimälinnusto vuoden 2015 laskennoissa

Vuoden 2015 laskennoissa Jurmossa tavattiin pesivänä 67 lajia, sekä mahdollisesti pesivänä pari lajia lisää. Lisäksi laskennan ulkopuolisilla lähiluodoilla pesi ainakin useampi merikihupari ja luotokirvinen. Vuonna 2009 pesiväksi laskettiin ainakin 66 lajia. Pesiviä lintupareja tavattiin yhteensä vähintään 520 (693 vuonna 2009). Pudotus selittyy pitkälti pelkästään haahkan ja valkoposkihanhen romahduksella. Jälkiviisaana vuoden 2015 osalta laskentojen ajoitusta olisi voinut siirtää kokonaisuudessaan noin viikolla eteenpäin, sillä ensimmäisellä laskentakierroksella toukokuun alussa juuri mitkään saaristolinnuston lajit eivät vielä olleet asettuneet pesimään. Mm. kivitaskuja oli maastossa tuolloin lupaavan paljon, mutta myöhemmät laskennat varmistivat että kyseessä oli ollut vasta tavallista myöhempi muutonhuippu. Toisaalta jos esim. haahkoja tai merihanhia olisi pesivinä ollut, olisi ajankohta ollut niiden pesinnän kartoittamiseen varsin sopiva. Kevään säitä on hankala ennakoida.

Jurmossa joidenkin lajien ja erityisesti loppukevään laululintujen osalta tulkinta levähtäjien ja pesivien välillä on joskus haastavaa ja tarkkuutta vaativaa. Vielä kesäkuun alussa monien lajien pesintöjen ollessa jo pitkällä, oli saari tälläkin kertaa pullollaan levähtäjiä, joista osa lauloi suhteellisen ahkerasti. Muutamien myöhäisten lajien parimäärän tarkentaminen olisi ehdottomasti kaivannut vielä täydentävän laskentakerran. Onneksi nämä lajit eivät yleisesti ottaen ole saaristolintulaskentojen kannalta oleellisinta lajistoa, vaan ennemminkin tavallisia mantereen pesimälintuja. Myös kartoitusten välillä ehtii tapahtua paljon, vaikka saaren pidempiaikainen tuntemus ja asemamiehitys osaltaan auttavatkin.

3.2. Pesimälinnusto lajikohtaisesti

Kappaleessa 3.2. on esitetty lajikohtaisesti kaikki Jurmossa pesineet tai mahdollisesti pesineet lintulajit, sekä huomioitu muutamia aiemmin pesineitä lajeja. Reviiritiedot löytyvät täydellisinä karttamuodossa raportin liitteissä (ks. karttaliitteet 1-7). Lajinimen perässä mahdollisesti seuraavat kirjaimet kertovat lajin suojelustatuksesta. D = EU:n lintudirektiivin liitteen I mukainen suojeltava laji. Lintudirektiivi velvoittaa myös muutonaikaisten levähdysalueiden suojelemiseen, mikä siten koskee myös Jurmoa.

Jälkimmäinen koodi viittaa kansalliseen uhanalaisluokitteluun. Uusin uhanalaisarvio 2015 (Tiainen ym. 2016) ehti valmistua juuri raportoinnin aikaan ja sai heti julkistamispäivänään käyttöä tässä raportissa. Vuoden 2009 laskentojen aikaan käytössä oli vielä vuoden 2000 uhanalaisarviointi (Rassi ym. 2000), joka korvautui pian vuoden 2010 arvioinnilla (Rassi ym. 2010). Muutokset arvioissa ovat olleet varsin suuria. Tämän havainnollistamiseksi lajinimen perässä on esitetty suluissa

myös aiemmat arviot (2010, 2000). Lajit joiden kohdalla arviota ei ole esitetty kuuluvat luokkaan LC = Least Concern eli kannan tila on arvioitu hyväksi / stabiiliksi. Listalla CR = äärimmäisen uhanalainen, EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä ja NA = ei soveltunut arvioitavaksi.

Karikukko on voimakkaasti vähentynyt saaristossamme ja uusimmassa kansallisessa uhanalaisluokittelussa laji on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi (EN). Jurmonkin kanta on pienentynyt, mutta vuoteen 2009 verrattuna laskua ei ollut. Jurmo 31.5. © Pekka Alho

Kyhmyjoutsen *Cygnus olor*

3 paria

Saaren länsipäässä toisen vielä hautoessa haahka- ja heinäsaaren välisellä riutalla, oli toisella parilla jo poikaset etelälahdella. Näiden lisäksi hautova lintu Sorgenskläpparnalla.

Merihanhi *Anser anser*

2 paria

Merihanhia tavattiin pesivänä vain pääsaaren tuntuman lähisaarilla, Grunvik Harunilla, sekä Sorgenskläpparnalla, joissa tai joiden edustalla tavattiin 2 paria poikasineen (9 poikasta), sekä 30.5., että 14.6 laskennassa.

Valkoposkihanhi *Branta leucopsis*

D (LC, NE)

10 paria

Haahkasaarella pesi tai paremminkin yritti pesiä 4 paria. Merikotkat päivystivät saarena ainoassa puussa vain n. 20–30 metrin päässä sinnikkäimmän parin pesää, joka luultavimmin lopulta tuhoutui. Ilmeisesti yksi myöhäinen tai uusintapari onnistui

etenemään poikasvaiheeseen saakka. Vähintään neljä paria pesi sataman edustalla Rävänäsgrundetilla. Yksi pari hautoi katajan suojassa länsipään nummella, alueella jonne WWF tuli tekemään raivaustyötä. Pesintä keskeytyi luultavasti juuri tästä syystä. Itäpäähän ainoa pari pesi luultavasti Grundvik Harunilla, käyttäen säännöllisesti pääsaaren puolta ruokailupaikkana (vrt. kappale 2.1.).

Ristisorsa *Tadorna tadorna* **VU** (VU, NT) **3-4 paria**

Vuoden 2009 tapaan yksi pari pesi Heinäsaarella. Haahkasaarella pesi 1-2 paria. Toisen parin oletettu pesäkäytävä oli hyvin näkyvillä saaren keskiosassa. Myös itäpäässä Grundvik-Grundvik Harun alueella oli yksi pesivä pari. 25.5. nähtiin länsireitiltä yksi poikanen, joka jäi merilokin saaliiksi. Pesimätulos oli luultavasti kaikkiaan heikko.

Haapana *Anas penelope* **VU** (LC, LC) **1 pari**

Länsipään alueelta tulkittiin yksi pesivä pari, joskin tarkka paikka jäi edellisen vuoden 2009 laskennan tapaan varmistumatta. Linnut pesivät tai yrittivät pesiä joko Haahkasaarella tai jossain lounaisriutan-järven alueella. Koiras tai pari havaittiin usein muiden saarella pesivien sorsalintujen tavoin mm. järvellä tai etelälahden länsireunalla varhain aamulla tai myöhemmin illalla.

Harmaasorsa *Anas strepera* **2 paria**

Vuosi oli lajille Jurmossa hyvä ja mm. 18.5. 3 koiraan ja 2 naaraan porukka kierteli länsikankaan yllä. Pesinnät kohdistuivat olettavasti järven ympäristöön ja etelälehdon-harjun maastoon.

Sinisorsa *Anas platyrhynchos* **7 paria**

Länsipäässä arvioitiin pesivän vain yksi pari, mutta selvästi kaukaakin saapuen lintuja kävi toisinaan ruokailemassa järvellä ja etelälahdella ja koiraita kertyi muutamia kymmeniä mm aivan uloimmille riutoille. Sorgenilla ja Grundvik-Estnäs alueella tavattiin kaksi paria. Poikueet tavattiin suolla, sekä lepikon lammella, jossa 5 poikasen poikue 20.5. alkaen.

Jouhisorsa *Anas acuta* **EN** (VU, LC)

Jouhisorsaa ei havaittu laskennoissa, eikä siitä tehty yhtään havaintoa miehittäjienkään toimesta. Laji on aiemmin suhteellisen usein kuulunut saaren pesimälinnustoon.

Lapasorsa *Anas clypeata* **7 paria**

Lapasorsalla oli ilmeisen hyvä vuosi Jurmossa ja tulkittu parimäärä 7 niukasti suurin saaren pesimälinnustokartoituksissa. Itäpäässä tavattiin Grundvik-Grundvik Harun alueella 2 paria, satamasta löytyi yksi pari, länsipäässä järven – Etelälahden alueella 3 paria ja Haahkasaarella 1-2 paria (yksi munapesä).

Tavi *Anas crecca*

2 paria

Sekä länsipäästä, että itäpäästä tulkittiin pesiväksi yksi pari.

Tukkasotka *Aythya fuligula*

EN (VU, LC)

5-6 paria

Länsipäästä tulkittiin pesiväksi 3-4 paria, jotka viihtyivät pääasiassa etelälahdella, mutta toisinaan myös järvellä. Sorgenskläpparnalla yksi ja Grundvikissä yksi pari, jossa havaittiin 30.6. myös poikue (asemalomake). Ainoa munapesä löytyi järven ja Etelälahden väliseltä kannakselta 31.5. Parien tulkinta ei ole täysin suoraviivaista, sillä esim. etelälahdella tavattiin vaihtelevasti pesimäaikaankin kymmeniä yksilöitä (tosin usein pienenä parvena), kun taas seuraavana tai edeltävänä päivänä paikalla saattoi olla vain muutamia eli lähinnä nämä pesiväksi tulkitut parit.

Haahka *Somateria mollissima*

VU (NT, LC)

4 paria

Haahkasaari (Ömsarstenen) ei ollut enää nimensä veroinen. Enää neljä paria (munapesät) yritti pesiä merikotkien vahtivan silmän alla. Muualta saarelta ei löytynyt enää yhtään pesää, mikä tosin oli tilanne jo vuoden 2009 laskennoissa (kahta Heinäsaarella tuhoutunutta pesää lukuun ottamatta). Kanta on siten romahtanut sadoista pareista enää neljään pariin. Kehitys on ollut 1990-luvulta lähtien samansuuntainen laajasti saaristoalueella (Hario & Rintala 2010), mikä perustelee hyvin nykyistä uhanalaisluokitusta (Tiainen ym. 2016).

Pilkkasiipi *Melanitta fusca*

EN (NT, LC)

2 paria

Pilkkasiipi on hyvin hankala laji tulkita ja Jurmon katajikoissa pesii varmasti enemmän pareja kuin laskenta antaa ymmärtää. Tunnetusti kymmeniä lintuja lentää soitimella matalalla pitkin Jurmon pintaa ristiin rastiin koko toukokuun-kesäkuun alun ajan. Tunnetusti pilkkasiipi on myös myöhäinen pesijä, joka jää helposti aliedustetuksi laskennoissa. Parimääräarvio on asemalomakkeen havaittuihin poikueisiin perustuva minimiparimäärä, mutta huomioiden soidintavat / pesäpaikkaa hakevat lentelijät, todellinen määrä lienee useita pareja suurempi. Saaren pinnassa risteileviin laivueisiin arviota ei kuitenkaan voi perustaa, sillä lentelyaika on yli kuukauden pitkä ja lentoalue laaja. Itse laskennan potentiaalisimpia pesijöitä olivat 2 paria Sorgenin ja Sorgenskläpparnan välissä 14.6. Vähiä pilkkasiipipoikueita alkoi asemalomakkeiden mukaan näkyä vasta elokuun 4. alkaen. Enimmillään poikasia nähtiin 7 yksilöä (12.8.) ja yksi poikue pienine poikasineen nähtiin aina elokuun lopulle saakka. Asemalomakkeista ei kuitenkaan selviä poikueiden tarkempi sijainti.

Telkkä *Bucephala clangula*

Ei pesintään viittaavia havaintoja.

Tukkakoskelo *Mergus serrator*

EN (NT, LC)

1 Pari

Tukkakoskelo on varsin hankala laji tulkita Jurmon laskennoissa. Vaikka lintuja on ympäriovällä merialueella vielä toukokuussa melko paljonkin, on pesivien parien

määrä pieni. Pesiviä pareja on luultavasti kuitenkin muutamia vuosittain. Nyt ainoa hiukan selkeämpi viite pesivästä parista saatiin länsipään Örarnalta (pari nähty maissa sopivaan pesimäaikaan). Kesäkuussa lintuja oli kirjattu asemalomakkeelle yleisesti enää 1-9 yksilöä. Myöhemmin kesällä tehtynä laskenta saattaisi poikueiden myötä paljastaa paremmin todellista tilannetta, joskaan vuoden 2015 asema-aineistossa ei ollut yhtään mainintaa poikueista.

Isokoskelo *Mergus merganser* **VU** (NT, LC) **4 paria**

Pesivät parit Grundvikin alueella, Etelälähdellä, Pohjoisrannalla, sekä sataman lähiympäristössä, jossa tavattiin myös poikue.

Teeri *Tetrao tetrix* (NT, NT) **4 paria**

Havaitut reviirit olivat Grundvikissä ja Länsipäässä (2), sekä kylältä sataman suuntaan, suopainanteella Fårbergetin lähellä, jossa tavattiin myöhemmin 16.6. laskennassa poikue.

Merikotka *Haliaeetus albicilla* D, **VU** (VU, VU)

Ei pesi aivan Jurmon välittömässä tuntumassa, mutta laajemmin Jurmon saariston alueella pesii ilmeisesti useampi pari. Lisäksi alueella liikkuu runsaasti pesimättömiä esiaikuisia lintuja. Hyvällä kelillä kiikaroidessa lintuja saattoi toisinaan nähdä helposti kymmenkunta yksiltä jalansijoilta eri puolilla luodoilla istuskelemassa. Kerran havaittiin kun useampia nuoria lintuja yhden vanhan ja varislintusaattueen kera oli kävelemässä hyvällä pesimäriutalla haahka- ja heinäsaaren välillä.

Luhtakana *Rallus aquaticus*

Luhtakana on useina vuosina pesinyt saaren suolla (mm. 2014), mutta nyt laji puuttui edeltävästä hyvin leudosta talvesta huolimatta.

Meriharakka *Haematopus ostralegus* **28 paria**

Meriharakat keskittyivät saaren länsiosaan, jossa kaikkiaan 19 paria, joista viisi Estrevlarnalla. Itäpäässä todettiin kolme reviiriä ja loput harvakseltaan muualla rannoilla ja lähisaarilla ympäri saarta. Tarkemmin reviirit selviävät liitekartoilta. Parimäärä oli lähellä vuoden 1975 parimääräennätystä. Kannan lievä kasvu on linjassa valtakunnallisten saaristolintulaskentojen tulosten kanssa (Hario & Rintala 2010).

Tylli *Charadrius hiaticula* **NT** (NT, LC) **23 paria**

Saaren länsipäässä yhteensä 18 paria, Sorgenilla perinteisesti 1 pari, itäpäässäkin vuoden 2009 tapaan 2 paria. Lisäksi tavattiin yksittäisparit satamassa ja etelärannalla (ks. karttaliitteet).

Töyhtöhyppä *Vanellus vanellus*

5 paria

Töyhtöhyppät keskittyivät vuoden 2009 tapaan järven ympäristöön, jossa todettiin selkeät viisi reviiriä.

Suosirri *Calidris alpina schinzii*

D, EN (CR, CR)

1 pari

Ainoa jäljellä oleva pari pesi Järven koillisreunalla. Pesintä saattoi jopa onnistua, sillä yksi emo varoitteli paikalla vielä 29.6.

Suokukko *Philomachus pugnax*

D, CR (EN)

Ei pesintään viittaavia havaintoja laskentavuonna 2015.

Taivaanvuohi *Gallinago gallinago*

VU (LC, LC)

(2-) 3 paria

Yksi pari pesi lepikon suolla ja toinen Etelälehdossa. Lännessä Etelälahden pohjukassa oli ilmeisesti vielä kolmas reviiri: 16.5. soidinta + kerran jaloista ilmaan.

Lehtokurppa *Scolopax rusticola*

1 pari

Yksi pesivä pari, havaittiin harvakseltaan lepikon-etelälehdon alueella.

Kuovi *Numenius arquata*

NT (LC, LC)

1 pari

Pesivä pari lounaisriutalla, jonka 18.5. löytyneessä pesässä oli tuolloin 4 munaa.

Kuovin pesä Örarnan eli lounaisriutan kulotusalueella 18.5.2015 © Pekka Alho

Punajalkaviklo *Tringa totanus* **VU** (NT, LC) **20 paria**

Punajalkaviklojen pesinnät keskittyvät vahvasti saaren länsipäähän. 13.6. peräti 10 emon tiivis, kiihkeästi huutava parvi tuli hätäilemään laskijaa järvellä. Saaren kaikki reviiirit löytyvät karttaliitteiltä.

Rantasipi *Actitis hypoleucos* (NT, LC)

Ei pesintään viittaavia havaintoja vuonna 2015

Karikukko *Arenaria interpres* **EN** (VU, LC) **7 paria**

Keskittyi vuoden 2009 tapaan vahvasti saaren länsipäähän. Itäpäässä ei tälläkään kertaa yhtään selvää paria, joskin itäreitillä satunnaisesti tehdyt havainnot viitannevat pesintään lähiluodoilla, mahdollisesti esim. Grundvikharunilla tai Sandenissa. Örnarnan kärjessä mahdollinen reviiri, mutta saattoi koskea Ömsarstenin lintuja.

Merikihu *Stercorarius parasiticus*

Merikihu ei pesi edelleenkään varsinaisella laskenta-alueella, mutta lähialueen luodoilla pesi muutamia pareja myös vuonna 2015, mm. pääsaaren eteläpuoleisilla luodoilla.

Naurulokki *Larus ridibundus* **VU** (NT, VU) **6 paria**

Pieni naurulokkikolonia todettiin jälleen Haahkasaassa muiden saaristolintujen koloniassa. Lisäksi yksittäinen pari yritti pesiä lähellä länsiriutan kärkeä tiirojen kanssa. Pesintöjen onnistumista on vaikea arvioida, mutta ainakin haahkasaaren pesimälinnuston osalta ennuste hiukan parani kesäkuussa merikotkien vierailujen ja päivystämisen paineen selvästi vähetessä länsipään alueella.

Kalalokki *Larus canus* **18 paria**

Kalalokkiparien määrä oli hieman vähentynyt edellisestä laskennasta. Suurin kolonia oli edelleen Haahkasaassa, jossa nyt 8 paria vuoden 2009 15 parin sijaan. Tällä pitkälti selittyikin lähes koko lasku. Oletettavasti kalalokkienkin on ollut viime vuosina hankala asettua saareen merikotkien jatkuvan läsnäolon vuoksi. Kalalokin kanta on kaikkiaan vahva ja elinvoimainen (Hario & Rintala 2010).

Selkälokki *Larus fuscus fuscus* **EN** (VU, VU)

Vuonna 2009 yksi pari yritti pesiä huonolla menestyksellä Haahkasaassa. Vuonna 2015 ei pesiviä selkälokkeja tavattu.

Harmaalokki *Larus argentatus* **1 pari**

Heinäsaaren lounaisen riutan kärkiosassa ainoa pari, joka oli luultavasti joutunut siirtymään Ömsarsteniltä (1. laskentakierros) ja jonka pesintä ilmeisesti epäonnistui.

Merilokki *Larus marinus*

NT (LC, LC)

4 paria

Haahkasaaren eteläpään kivikossa pesi kaksi paria, sen länsipuolisella riutalla yksi ja sataman edustalla Rävänäsgrundetilla yksi pari. Monilla lähiseudun luodoilla on lisäksi omat merilokkiparinsa. Tulos oli yhtä paria vaille toisinto vuoden 2009 laskennasta.

Kalatiira *Sterna hirundo*

D

6 paria

4 paria pesi Haahkasaassa yhdessä muiden lokiin ja tiirujen kanssa. Näiden lisäksi yksi pari yritti pesiä erillään länsiriutalla ja toinen pohjoisrannalla.

Lapintiira *Sterna paradisaea*

D

70 paria

Myös lapintiirat keskittyivät länsipään saarille, joilla länsiriutan kärki mukaan lukien yhteensä 57 paria (56 vuonna 2009). Selvästi suurin kolonia oli haahkasaaren 40 paria. Pesii ilm. myös Sorgenskläpparnalla (ei mukana luvussa). Kokonaisparimäärä oli lähes ennallaan vuoden 2009 laskentaan verrattuna (ks. karttaliitteet).

Pikkutiira *Sterna albifrons*

EN (EN, EN)

2 paria

Pikkutiirat olivat saapuneet jo ensimmäiseen laskentaan 5.5. Toinen pari aloitti haudontansa Estrevlarnan ja Ömsarstenin välissä olevalla riutalla, toinen lähellä länsiriutan kärkeä. Molemmat parit olivat sijoittuneet pienen lapintiirakolonian tuntumaan. Myöhemmin pikkuriutan linnut olivat hävinneet, mutta löytyivät siirtyneenä pesimään toisen parin lähelle länsiriutalle.

Pikkutiiran munapesä länsiriutalla 13.6.2015 © Pekka Alho

Ruokki *Alca torda* ja **Riskilä** *Cephus grylle*

Ruokit eivät pesi Jurmon välittömässä läheisyydessä ja harvakseltaan havaitut yksilöt olivat yleensä kauempana ohilentäviä, kuten paljolti riskilänkin suhteen. Norrkläpparnallakaan usein pesinyttä riskilää ei vuoden 2015 laskennoissa havaittu.

Sepelkyyhky *Columba palumbus*

1 pari

Sepelkyyhkyn pesimistä leppälehdossa täytyy laskennan perusteella pitää todennäköisenä, sillä niin tarkkaan samoille sijoille sijoittui merkintä kolmella eri kierroksella. Ainakaan pesinnän yritystä ei voida täysin sulkea pois, vaikka sitä selvästi vahvistavaa havaintoa ei saatu. On tavallista että pieniä määriä nähdään Jurmossa harvakseltaan myös pesimäaikaan (asema-aineisto), myös huhuilevina.

Käki *Cuculus canorus*

(LC, NT)

Ei luultavasti pesi Jurmossa, vaikka vielä viimeisellä laskentakerralla männikössä havaittiin kukkuva koiras 13.6. Kesäkuun alussa käkiä tavattiin vielä useita ja yksittäisiä nähtiin harvakseltaan läpi kesäkuun. Välillä 23.6.–17.7. lajia ei kuitenkaan tavattu (asemalomake).

Sarvipöllö *Asio otus* ja **Suopöllö** *Asio flammeus*

Liekö hiiripöllön pesinnällä ollut osuutta siihen, ettei Asio -lajeja pesinyt hyvästä myyrätilanteesta huolimatta, vaikka usein vastaavassa tilanteessa ovat pesineet.

Hiiripöllö *Surnia ulula*

D

1 pari

Yllättävä ensipesintä Jurmossa oli kaikkiaan huomionarvoinen eteläinen saaristopesintä. Pesäpaikaksi pari valitsi vanhan variksenpesän männikön puolivälistä. Emot ja myöhemmin maastopoikaset istuivat usein kylätien vierellä, varoitellen vierestä ohi-lipuvaa turistivirtaa. soidin oli käynnistynyt saman tien kun talvehtinut lintu sai 5.2. kaverin. Saalistus tapahtui pitkään pienellä alueella pesän lähellä, maastopoikasten aikaan emoja tapasi myös mm. länsikankaalla, jopa järven tuntumassa. Pari sai lentoon kaksi poikasta, joista toinen menehtyi harmillisesti kappelin vesitynnyriin 21.6. Viimeinen havainto hiiripöllöstä tallentui asemalomakkeelle 21.7.

Käenpiika *Jynx torquilla*

(NT, VU)

1 pari

Reviiri suon itäreunalla, jossa havaittiin myöhemmin poikue (asemalomake).

Kiuru *Alauda arvensis*

79 paria

Kiurun menestys Jurmossa jatkuu. Parimäärä oli melkoisen huikea, kasvaen selvästi vuoden 2009 kartoituksesta, puhumattakaan aiemmista kartoituksista.

Vasemmassa kuvassa alhaalla näkyy kiurun munapesä järven kannaksella 1.6. ja oikealla Mattsonin vesikuopalla kyläkalliolla juomassa käynyt emolintu 17.5. © Pekka Alho

Haarapääsky *Hirundo rustica* **NT** (LC, LC) **4 paria**

Sekä sataman että kylän rakennuksista tavattiin kummastakin 2 pesivää paria.

Räystäspääsky *Delichon urbicum* **EN** (LC, LC) **16 paria**

Sataman venevajoissa 11 paria ja kylän rakennuksissa 5 paria.

Niittykirvinen *Anthus pratensis* **NT** (NT, LC) **2 paria**

Yhä vähemmäksi käyvät reviirit todettiin Eteläriutan tyven itäpuolella, lähellä länsireitin aloituspistettä, sekä Muinaismuiston ja sen itäpuolisen hiekkakuopan välimaastossa.

Luotokirvinen *Anthus petrosus littoralis*

Vain pari, ilmeisesti lähisaaristosta peräisin olevaa ohilentävää lintua havaittiin koko laskennan aikana. Laji pesi mahdollisesti Norrkläpparnalla.

Västäräkki *Motacilla alba* **22 paria**

Pientä vähenemistä havaittiin vuoteen 2009 verrattuna. Sitä vanhempiin laskentoihin verrattuna laji oli edelleen suhteellisen runsas. Reviirit selviävät karttaliitteistä.

Rautiainen *Prunella modularis*

Viimeinen ilmeisesti kevätmuuttoon liittyvä havainto 30.5. koski laulavaa lintua, mutta kesäkuussa rautiaisesta ei tehty enää yhtään havaintoa.

- Punarinta** *Erithacus rubecula* **1 pari**
- Ainoa punarintareviiri oli ehkä aavistuksen yllättävässä paikassa, kylän länsilaidalla, josta laulu aina kuuluvasti tervehti aamuhämärissä laskentaan lähteviä.
- Satakieli** *Luscinia luscinia* **4 paria**
- Etelälehdossa oli yksi reviiri, muut kolme suon-leppälehdon alueelta.
- Leppälintu** *Phoenicurus phoenicurus* **1 pari**
- Hiiripöllöä uhmaava reviiri männikössä.
- Kivitasku** *Oenanthe oenanthe* **NT (VU, NT)** **26 paria**
- Saarella edelleen vankka kanta, vaikka parimääri hiukan pieneni 2009 verrattuna.
- Mustarastas** *Turdus merula* **5 paria**
- Lepikossa 3 reviiriä, kylässä ja etelälehdossa 1 reviiri, aivan kuin oli 2009.
- Laulurastas** *Turdus philomelos* **1 pari**
- Yksi reviiri todettiin lepikon keskiosissa
- Viitakerttunen** *Acrocephalus dumetorum* **1 pari**
- Ainakin yksi reviiri leppälehdossa.
- Luhtakerttunen** *Acrocephalus palustris* **2 paria**
- Reviiri kesäkuun ajan kylän niityllä, toinen reviiri Haahkasaarella (varoitteleva pari).
- Kultarinta** *Hippolais icterina* **2 paria**
- Lajin muutto jatkui ainakin 13.6. saakka, jolloin vielä 5 lintua. Pesivien / vakituisten reviirien luotettavaksi toteamiseksi oli tarvittu vielä yksi myöhempi laskentakierros. Sama koskee muutamia muitakin myöhäisiä varpuslintuja. Leppälehdon alueelta tulkittiin 2 paria.
- Kirjokerttu** *Sylvia nisoria* **VU (EN, LC)** **5 paria**
- Ilahduttavasti vuoden 2009 tapaan vähintään viisi paria, joista neljä vahoilla paikoilla: kolme itäpäähän katajikossa ja yksi katajikkorinteessä hieman Lindströmin talosta satamaan päin. Vain Rävänäsin reviiri sataman lähellä oli uusi paikka. Lindströmin talon läheisellä reviirillä lauloi ja kinasteli touko-kesäkuun taitteessa kaksikin lintua, mutta ilmeisesti toinen joutui siirtymään.
- Hernekerttu** *Sylvia curruca* **6 paria**
- Hernekerttu oli melko vähissä, mm. itäpäässä ei yhtään. Tähän on osaltaan voinut vaikuttaa katajikkojen kulotukset niin itä- kuin länsipäässäkin.

Pensaskerttu *Sylvia communis* **23 paria**

Parimäärä oli hyvin edellisen kartoituksen kaltainen, ks. karttaliitteet.

Mustapääkerttu *Sylvia atricapilla* **2 paria**

Molemmat havaitut reviirit todettiin lepikossa (käytetään myös nimeä leppälehto).

Lehtokerttu *Sylvia borin* **1 pari**

Lepikossa todettiin ainakin yksi reviiri.

Tiltalti *Phylloscopus collybita* (LC, VU) **4 paria**

Lepikosta todettiin kolme reviiriä ja männiköstä yksi.

Pajulintu *Phylloscopus trochilus* **5 paria**

Lepikosta tavattiin 3 reviiriä, männiköstä ja etelälehdestä yksi.

Harmaasieppo *Muscicapa striata*

Vielä 7.6. asemalomakkeelle kirjattiin 49 harmaasieppoa. Laskennat loppuivat 14.6. ja joitain lintuja tavattiin vielä tämän jälkeenkin. Pesinnän mahdollisuus on olemassa, mutta laskentojen perusteella pesiväksi tulkittuja ei ollut. *Kuva (alla) © Pekka Alho*

Kirjosieppo *Ficedula hypoleuca* **1 pari**

Ainoa pari pesi pöntössä männikön pohjois-osassa.

Sinitiainen *Parus caeruleus* **3 paria**

Lepikossa todettiin pesivinä kaksi paria ja etelälehdoissa yksi.

Talitiainen *Parus major* **6 paria**

Lepikossa 2 paria, männikössä 2 paria, kylällä ja Sorgenilla 1 pari.

Pikkulepinkäinen *Lanius collurio* D (LC, NT) **7 paria**

Touko-kesäkuun taitteessa saari oli vielä pullollaan muuttavia pikkulepinkäisiä, mutta mm. 16.6. alueet III ja IV olivat täysin tyhjentyneet lepinkäisistä, vaikka monet niiden alueet ovat habitaattina lajille sopivaa pesimäympäristöä. Lopulta pesiviksi jääneiksi voitiin 13.–16.6. laskentakierroksen pohjalta tulkita vain kolme paria. Tuloksissa on kuitenkin käytetty Tuomas Seimolan saaresta 17.–19.7 kartoittamaa 7 eri poikuetta. Tämä kertoo jo aiemmin mainitun täydentävän kartoituskerran tarpeesta (ks. kappale 3.1.), jota ei talkoohengestä huolimatta enää saatu kalenteriin mahtumaan.

Korppi *Corvus corax* **1 pari**

Pesi onnistuneesti männikön itäpäässä, tuottaen 4 poikasta. Ruoanhakureissulta palaavan emon paljasti varisten aina yhtä sitkeä reagointi.

Varis *Corvus corone cornix* **7 paria**

Parimäärä perustuu asuttuihin pesiin. Lepikosta löytyi 3 asuttua pesää, männiköstä 2 ja etelälehdosta 2. Lisäksi useamman kymmenen luppovariksen joukkio terrorisoi länsipäätä kävellen pitkin rantoja ja riuttoja. Pari perinteistä, erillistä pesäpuuta mm. länsikankaalla ja Moringharussa oli syystä tai toisesta tyhjillään.

Kottarainen *Sturnus vulgaris* (LC, NT) **13 paria**

Lepikossa kaksi paria luonnonkoloissa, toinen vain 1m korkeudella. Satamassa pesi yksi ja kylän ympäristön pöntöissä 10 paria. Tulos on lähes identtinen vuoden 2009 laskennan kanssa.

Peippo *Fringilla coelebs* **13 paria**

Peipporeviirit löytyvät karttaliitteiltä.

Viherpeippo *Carduelis chloris* VU (LC, LC) **2 paria**

Molempien parien reviirit olivat kylän ympäristössä, maastopoikaset 17.5. kylällä.

Vihervarpunen *Carduelis spinus*

Vihervarpunen kuuluu vaikeasti tulkittaviin lajeihin. Läpi kesä-heinäkuun oli usein kymmeniä lintuja saarella (asemalomakkeet). Mitään selvästi reviiriin tai pesintään viittaavaa silti ei havaittu.

Urpiainen *Carduelis flammea* **1 pari**

Havaittiin pitkälle kesään. Yhden parin tulkittiin pesivän suon ympäristössä.

Punavarpunen *Carpodacus erythrinus* NT (NT, LC) 2 paria

Molemmat reviirit olivat kylän niittyjen laitamilla.

Nokkavarpunen *Coccothraustes coccothraustes* (LC, NT)

Selviä pesintään viittaavia havaintoja ei tehty, vaikka muutamia yksilöitä tavattiin harvakseltaan vielä kesäkuussa. Pesinnän mahdollisuus lienee silti olemassa?

Keltasirkku *Emberiza citrinella*

Kevään viimeinen havainto lajista tehtiin 21.5., jonka jälkeen ei havaintoja.

Kylän koillispuolella sijaitsevan **Norrkläpparnan** pesimälinnustoa pystyy kohtuullisen hyvin arvioimaan pääsaarelta käsin. 30.5. tehdyn kaukoputkilaskennan mukaan saarella hautoi kyhmyjoutsen, 2 valkoposkihanhea, merilokki, 4 lapintiiraa, sekä 2 kalalokkia. Saaren lajistoon kuuluivat myös meriharakka, tukkasotka- ja kivitaskuparit, västäräkki, sekä pääsaarelta puuttuva luotokirvinen. Riskilä on usein kuulunut saaren linnustoon, mutta ilmeisesti puuttui vuonna 2015.

3.3. Muut lintuhavainnot

Pesimälinnustokartoituksen ohessa tehtiin joitain fenologisesti kiinnostavampia havaintoja, sekä useampia havaintoja harvalukuisemmista tai harvinaisista linnuista:

Punakaulahanhi (*Branta ruficollis*) kaksi lintua muutti kahden valkoposkihanhen kanssa kylän yli itään aamutuimaan 18.5. (dokumenttikuvat Tiirassa).

Kyhmyhaahka (*Somateria spectabilis*) vanha koiras nähtiin pariin otteeseen lennossa kaukana SW puolella suurten koirashaahkakertymien mukana 17.5.

Heinätavi (*Anas querquedula*) 13.6. kaksi koirasta pohjoispuolitse SW

.

Merisirri (*Calidris maritima*) Merisirrien kevätesiintyminen jatkuu vahvana *Jurmossa*. 5.5 länsipään saarilla laskettiin minimi 203 yksilöä ja vielä 17.5. peräti 250 yksilöä. Joukossa oli useampia *Jurmossa* aiemmin lukurengastettuja yksilöitä, jotka tapaamistietojen perusteella näyttäisivät palaavan vuosittain *Jurmoon*.

Pikkukuovi (*Numpha*) 13.6. tavattu oli ilmeinen syysmuuttaja, mutta kumpaankin suuntaan oli menossa 31.5. tavattu?

Pulmussirri (*Calidris alba*) viihtyi järvellä 18.5.

Sitruunavästäräkki (*Motacilla citreola*) 17.5. löytyi koiras kylän ja Tykkikallion väliseltä suopainanteelta, lähtien harjun yli kaakkoon. Seuraavana aamuna 18.5. löytyi koiras etelälahden pohjukasta, josta se siirtyi järvelle. Myöhemmin päivällä koiras löytyi vielä kylän niityltä kaikkien miehittäjien katsottavaksi (dokumenttikuvat Tiirassa). Kyseessä saattoi olla sama 2kv koiras, joka löytyi vielä Utöstä 19.5.

Sinirinta (*Luscinia svecica*) 31.5. melko myöhäinen naaras lounaisriutalla.

Viitasirkkalintu (*Locustella fluviatilis*) tavattiin laulavana suolla 29.5.

Mustaotsalepinkäinen (*Lanius minor*) Löytyi viimeisen laskentapäivän aamuna sateen saapussa Örarnan kulotusalueelta länsipäästä.

Idäntiltalti (*Phylloscopus collybita tristis*) Kevään aikana tavattiin peräti kolme idäntiltalttimaisesti ääntelevää tai laulavaa lintua. 6.5.nähtiin ja kuultiin suoraviivaista kutsuääntä pitävä harmaansävyinen tiltalti männikössä, 30.5. lauloi etelälehdossa tristis -tyyppinen lintu ja samoin 13.6. männikössä, josta siirtyi etelälehtoon.

Idänuunilintu (*Phylloscopus trochiloides*) Lauloi suon laidan verkkopaikkojen tuntumassa ahkerasti koko päivän 31.5.

Sepelsieppo (*Ficedula albicollis*) 30.5. tavattiin leppälehdossa kaksi ja 31.5. luultavasti kolme eri koiras sepelsieppoa (dokumenttikuva Tiirassa). 1.6. rengastettiin männiköstä naaras ja 2.6. tavattiin lepikossa renkaaton naaras.

Jurmossa kevätkaudella säännöllisistä pikkuharvinaisuuksista laskennoissa tavattiin myös mukavasti mm. mustaleppälintuja, pikkusieppoja ja sepelrastaita, nokkavarpusia, isosirrejä, jänkäsirriäisiä ja kuovisirriä.

Tämä merisirri oli lukurengastettu joulukuussa 2013. Ömsarstenen 5.5.2015 © Pekka Alho

4. MUUTOKSET JURMON PESIMÄLINNUSTOSSA

4.1. Vertailuaineisto

Jurmon pesimälinnustoa on aiemmin selvitetty tarkemmin seuraavasti:

1970	Rolf Karlsson ym.	julkaisematon, asemalomakkeelle kirjattu
1975	Torsten Stjernberg	Alueen luodot, ei pääsaarta
1975 & 1979	Veijo Vänskä	julkaisematon käsikirjoitus,
1977	Veijo Vänskä	vain alueen luodot
1993	Mika Miettinen	pääsaari ja luodot
1994	Hannu Eloranta & Ilari Sääksjärvi	pääsaari (liittyen kansallispuiston laskentoihin).
2009	Pekka Alho ym.	Jurmon pesimälinnusto 2009, pääsaari

Pääsaaren linnustoa ovat edellä mainituista kattavammin kartoittaneet vuosien 1975, 1979, 1993, 1994 ja 2009 laskennat (ks. taulukko 1). Vuoden 1970 tiedot koskevat vain osaa kahlaajista ja vesilinnuista ja vuodelta 1974 mukana on Jouko Högmanderin omaa havaintoaineistoa. Muut laskennat ovat keskittyneet Jurmon kylän saariston luotojen pesimälinnustoon. Jurmon lintuasema on luonnollisesti tuottanut paljon hajanaista tietoa pesimälinnustosta, mutta sen tuottama aineisto ei pesimälinnuston osalta ole erityisen käyttökelpoista. Vanhan asema-aineiston koostaminen pesimälinnuston näkökulmasta olisi silti hyvä tehdä.

4.2. Muutoksia pesimälinnustossa

Vuonna 1997 tehdyn yhteenvedon mukaan (Miettinen ym. 1997) Saaristomeren kansallispuistossa viime vuosikymmeninä taantuneita lajeja olivat Jurmon näkökulmasta olleet mm. selkälokki, pilkkasiipi, tukkakoskelo, tuulihaukka, karikukko ja kalatiira. Runsastuneita lajeja olivat kyhmyjoutsen, haahka, harmaalokki, merilokki, merihanhi, merikotka, meriharakka, korppi, ja varis. Näistä haahkakanta kääntyi sittemmin voimakkaaseen laskuun koko saaristoalueellamme (Hario & Rintala 2010). Taantuvia lajeja ovat haahkan lisäksi olleet jo pidempään myös mm. pilkkasiipi, sotkat, tukkakoskelo, karikukko ja selkälokki, jonka kanta näyttäisi kuitenkin viimeaikoina hiukan elpyneen. Kokonaan uusia pesimälajeja olivat vuoden 1997 yhteenvedon mukaan mm. kanadanhanhi ja valkoposkihanhi. Kanadanhanhi runsastui tuolloin myös eteläisen Selkämeren saaristossa (Sundelin & Sarlund 1992), mutta on sittemmin laajalti taantunut (Alho 2016). Valkoposkihanhen osalta kasvu jatkuu, vaikka Jurmon osalta tilanne onkin nyt toinen. Merihanhen kannankasvu taas ei näy Jurmossa käytännössä juuri lainkaan.

Laskentatulokset Jurmon pääsaarelta länsipään saarineen eivät kaikilta osin kuvaa yleistä saaristolinnuston kannankehitystä, sillä moni luotolaji ei ole alun perinkään mainittavissa määrin kuulunut pääsaaren lajistoon. Vuosien 2009 ja 2015 laskentojen perusteella kannankasvu näkyy Jurmossa erityisesti valkoposkihanhen ja välillisesti merikotkan kohdalla. Positiivista on, että monella kahlaajalla, etelänsuosirriä lukuun ottamatta, näyttäisi edelleen menevän hyvin. Erityisesti punajalkaviklon parimäärä kulkee vastavirtaan yleisen saaristolinnuston kannan kehityksen kanssa, eikä meriharakalla ja tyllilläkään mene huonommin. Jurmon aineistossa lokkien ja tiirojen kannankehitys näyttäisi suhteellisen stabiililta. Vuoden 2015 laskentatulosten perusteella saaristolinnusto on Jurmossa edelleen monipuolinen ja elinvoimainen, vaikka pesintöjen tuotto eritoten vesilinnuilla vaikuttaa heikolta. Varpuslinnuista vähenevät edelliseen laskentaan verrattuna mm. satakieli ja viherpeippo.

5. JURMON PESIMÄLINNUSTON UHANALAISUUS

Lajikohtaisessa osuudessa lajinimen perässä on merkintä lajin suojelustatuksesta EU:n lintudirektiivissä, sekä kolme merkintää vuosien 2015, 2010 ja 2000 kansallisesta uhanalaisluokituksesta, joista uusin käytössä oleva on ensimmäisenä ja aiemmat arviot suluissa. Aiempien arvioiden luokitus on otettu mukaan, koska muutokset arvioissa Jurmossa esiintyvän lajiston suhteen ovat olleet lyhyessä ajassa varsin suuria ja mielenkiintoisia. Merkittäviä muutoksia on tapahtunut erityisesti vesilinnuston uhanalaisuuden suhteen. Vielä edellisen laskennan aikaan 2009 pääosa vesilinnuista kuului uhanalaisluokkaan LC eli lajeihin joista ei katsottu olevan huolta. Nyt monet vesilinnuista kuuluvat jo hyvinkin uhanalaisten lintulajien luokkiin.

Lajin kansallinen uhanalaisuusluokitus on juridisesti tärkeä seikka arvioitaessa jonkin aluekokonaisuuden linnustollista arvoa. Jurmon arvokkain yksittäinen pesimälaji on edelleen epäilemättä etelänsuosirri. Tämä eteläinen alalaji oli arvioitu kahdessa edellisessä arviossa äärimmäisen uhanalaiseksi (CR), mutta uusimmassa enää erittäin uhanalaiseksi (EN). Jurmosta laji näyttäisi häviävän, mutta toivotaan parasta. Kaikkiaan Jurmon pesimälinnuston arvon on kuitenkin katsottava koostuvan merkittävästä linnustollisesta kokonaisuudesta, jossa sekä lajikirjo, että parimäärät ovat suuria, unohtamatta arvokkaita habitaatteja ja muuta eliölajistoa.

Jurmo on laajasti suojeltu alue ja sen arvo yleisesti tunnustettu, joten saaren luontoarvot ovat maankäytön ja ihmistoiminnan suhteen melko turvatut. Turismilla voi olla vähäistä haittaa lajistolle, mutta maapetojen, kuten ketun ja minkin pesiytyminen saareen on jo selvästi haitallisempaa. Jurmon pesimälinnuston suurin uhka lienee kuitenkin avoimen habitaatin umpeenkasvu, johon lääkkeitä on viime aikoina onneksi saatu raivausten, kulotusten ja laidunnuksen uudelleen alkamisen myötä. Myös kasvanut hanhikanta on omiaan huoltamaan habitaattia erityisesti järven ympäristössä, vaikka kanta nyt olikin supistunut selvästi edellisestä laskennasta.

Jurmon tärkeintä saaristolinnuston pesimäsaarta, Ömsarsteniä (Haahkasaarta) vaivaa ”passipuu”, jota pesimäkaudella 2015 käyttivät jatkuvasti korvit, varikset ja merikotkat (mm. vanha pariskunta, joka saapui usein jostain pohjoisen puolelta). Koska Estrevlarna (Heinäsaari) ei enää ole saari, korostuu Haahkasaaren merkitys entisestään pesimälinnuston osalta. Ainakin haahka ja valkuposkihanhi ovat jo joutuneet väistämään saalistajia ja vetäytymään saarelta. Tästä syystä ja tehtyjen havaintojen perusteella Ömsarstenin ainoan pihlajarykelmän kaatoa voidaan mielestämme perustella tarpeellisena luonnonhoitotoimenpiteenä, vaikka se maisemapuuryhmänä kaunis onkin. Laskenta-alueen ulkopuolella, länsipään saarilta pari kilometriä lounaaseen sijaitsevaa Skalmöreniä vaivaa sama tosiasia; hyvä väijymis- ja istuskelupuu pedoille merkittävällä saaristolinnuston pesimäsaarella. Näiden saarten merkitystä nostaa lisäksi niiden Suomessa harvinainen hiekka- ja harjupohjaisuus muutoin tuhansien kalliossaarten kirjomassa saaristossa. Kallioluotoja Saaristomerellä riittää, eikä niillä ole vastaavaa tarvetta puuttua luonnon kulkuun.

Vanha merikotkapari istumassa Ömsarstenillä 30.5.2015 © Pekka Alho

6. KIITOKSET

Kiitämme Turun lintutieteellistä yhdistystä aina yhtä kodikkaasta majoituksesta, Metsähallitusta ja lintuaseman miehittäjiä, sekä Jurmon edellistä lintuasemanhoitaja Juha Kylänpäättä ja nykyistä asemanhoitajaa Petri Vainota ja vara-asemanhoitaja Kim Kunzea hyvästä yhteistyöstä. Vapaaehtoislaskijoille Timo K. Palomäelle, Markus Rantalalle, Mikko Niemelle ja Riku Lumiarolle suuri kiitos hyvästä työpanoksesta!

7. VIITTEET & KIRJALLISUUS

Alho, P. 2009: Korppoon Jurmon pesimälinnusto 2009. Verkkojulkaisu: <http://tly.yhdistysavain.fi/tutkimus/raportit/>

Alho, P. 2016: Results of breeding birds count in the Olkiluoto area. Posiva Working Report. Posiva Oy, Eurajoki, Finland.

Andersson, A. 2008: Jurmo by-närmast havet. Vrakplundrarförlaget, Helsinki.

Hario, M. & Rintala, J. 2011: Population trends of the archipelago birds along Finnish coasts during 1986–2010. Linnut vuosikirja 2010.

Hario, M., Rintala, J. 2014: Saaristolinnuston kannankehitys Suomen rannikoilla 1986–2013. – Linnut vuosikirja 2013.

Koskimies, P. 1994: Linnuston seuranta ympäristöhallinnon hankkeissa. Vesi- ja ympäristöhallinnon julkaisuja. Sarja B, No 18. 83 s.

Lehikoinen, E., Gustafsson, E. ja muut 2003: Varsinais-Suomen linnut. Turun lintutieteellinen yhdistys ry. Turku.

Miettinen, M. 1996: Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja, Sarja A No 59. Vantaa 1996.

Miettinen, M., Högmander, J. 1994: Jurmon kylän saariston linnusto 1993. Ukuli 2 / 1994. Turun lintutieteellinen yhdistys ry. 1994.

Miettinen, M., Stjernberg, T., ja Högmander, J. 1997: Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja, Sarja A No 68.

Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 432 s.

Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslen, A. & Mannerkoski, I. (toim./eds) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus - Punainen kirja 2010. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 685 s.

Sundelin, R. & Sarlund, T. 1992: Rauman pohjoissaaristo, pesivä linnusto 1980–1991. Ympäristöministeriö/Rauman maalaiskunta. 109 s.

Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehikoinen, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Sirkiä, P. & Valkama, J. 2016: Suomen lintujen uhanalaisuus 2015 – The 2015 Red List of Finnish Bird Species. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 49 s.

Väisänen, R., Lammi, E. ja Koskimies, P. 1998: Muuttuva pesimälinnusto. Otava. Helsinki.

8. LIITTEET

- Liite 1. Laskentapäivät ja laskijat vuonna 2015
Taulukko 1. Jurmon pääsaaren pesimälinnusto 1970–2015
- Karttaliite 1. Länsipään saaret, vesilinnut ja kahlaajat
Karttaliite 2. Länsipää ja länsipään saaret, lokkilinnut ja avomaan varpuslinnut
- Karttaliite 3. Länsipää, vesilinnut ja kahlaajat
Karttaliite 4. Satama - länsinummi – kylä - Sorgen
Karttaliite 5. Saaren keskiosa I
Karttaliite 6. Saaren keskiosa II
karttaliite 7. Itäpää, vesilinnut, lokkilinnut, kahlaajat ja avomaalinnut

Leppälehdon 'satumetsää' 20.5.2015 © Marko Dahlman

Liite 1. LASKENTAPÄIVÄT JA LASKIJAT VUONNA 2015

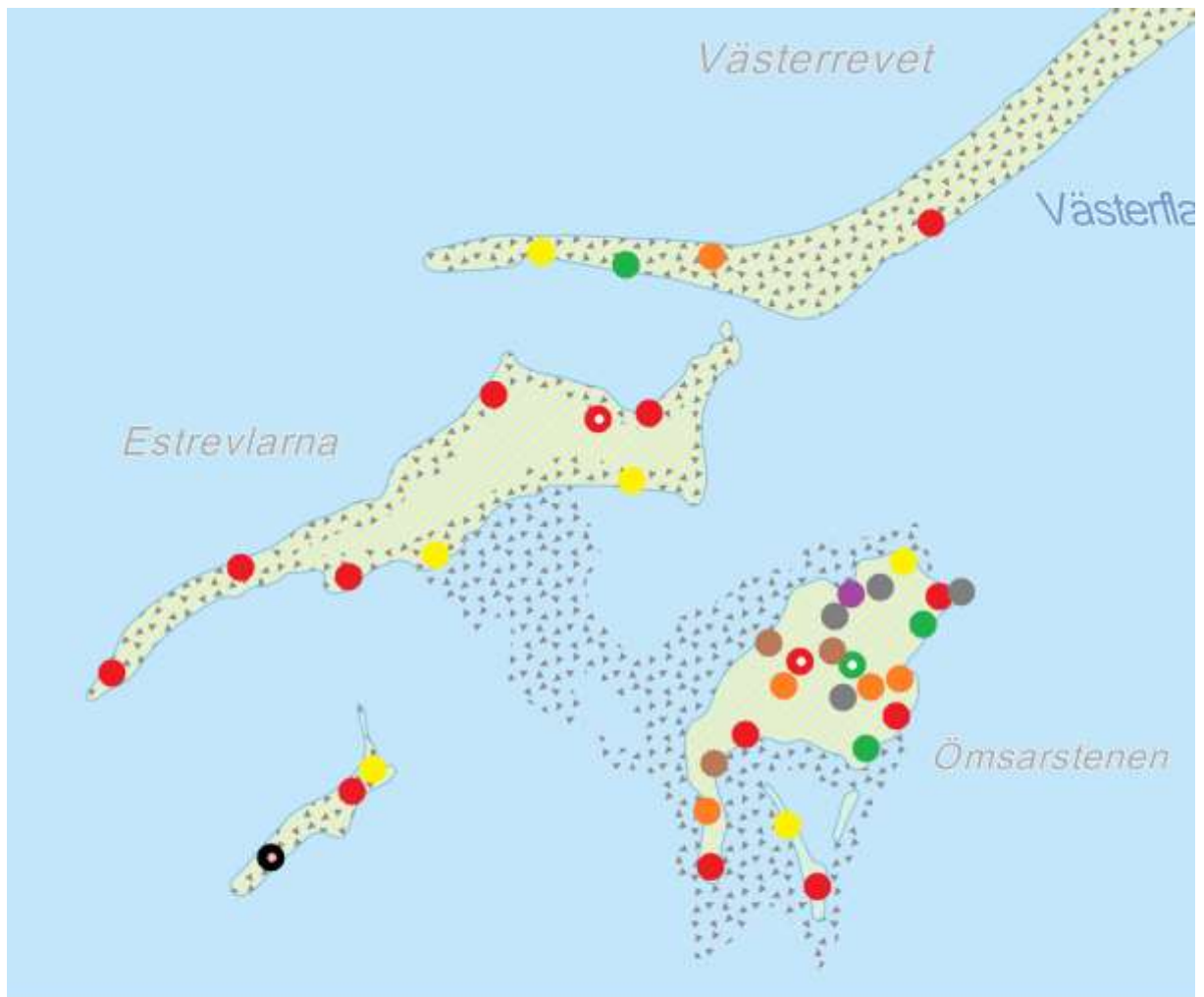
5.5.2015	Kartoituslaskenta, osa-alue I	Pekka Alho
	Kartoituslaskenta, osa-alue III	Timo Palomäki
	Kartoituslaskenta, osa-alue VI	Marko Dahlman
6.5.2015	Kartoituslaskenta, osa-alue II	Pekka Alho
	Kartoituslaskenta, osa-alue IV	Timo Palomäki
	Kartoituslaskenta, osa-alue V	Marko Dahlman
16.5.2015	Kartoituslaskenta, osa-alue IV	Mikko Niemi
17.5.2015	Kartoituslaskenta, osa-alue I	Pekka Alho
	Kartoituslaskenta, osa-alue III	Mikko Niemi
18.5.2015	Kartoituslaskenta, osa-alue II	Pekka Alho
19.5.2015	Kartoituslaskenta, osa-alue VI	Marko Dahlman
20.5.2015	Kartoituslaskenta, osa-alue V	Marko Dahlman
29.5.2015	Kartoituslaskenta, osa-alue VI	Marko Dahlman
30.5.2015	Kartoituslaskenta, osa-alue I	Pekka Alho
30.5.2015	Kartoituslaskenta, osa-alue IV	Markus Rantala
30.5.2015	Kartoituslaskenta, osa-alue V	Marko Dahlman
31.5.2015	Kartoituslaskenta, osa-alue II	Pekka Alho
31.5.2015	Kartoituslaskenta, osa-alue III	Markus Rantala
1.6.2015	täydennystä osa-alueet I ja II	Pekka Alho
13.6.2015	Kartoituslaskenta, osa-alue I	Pekka Alho
	Kartoituslaskenta, osa-alue VI	Marko Dahlman
14.6.2015	Kartoituslaskenta, osa-alue II	Pekka Alho
	Kartoituslaskenta, osa-alue V	Marko Dahlman
15.6.2015	Kartoituslaskenta, osa-alue IV	Riku Lumiaro
16.6.2015	Kartoituslaskenta, osa-alue III	Riku Lumiaro

Taulukko 1.

JURMON PÄÄSAAREN PESIMÄLINNUSTON PARIMÄÄRÄT 1970 - 2015

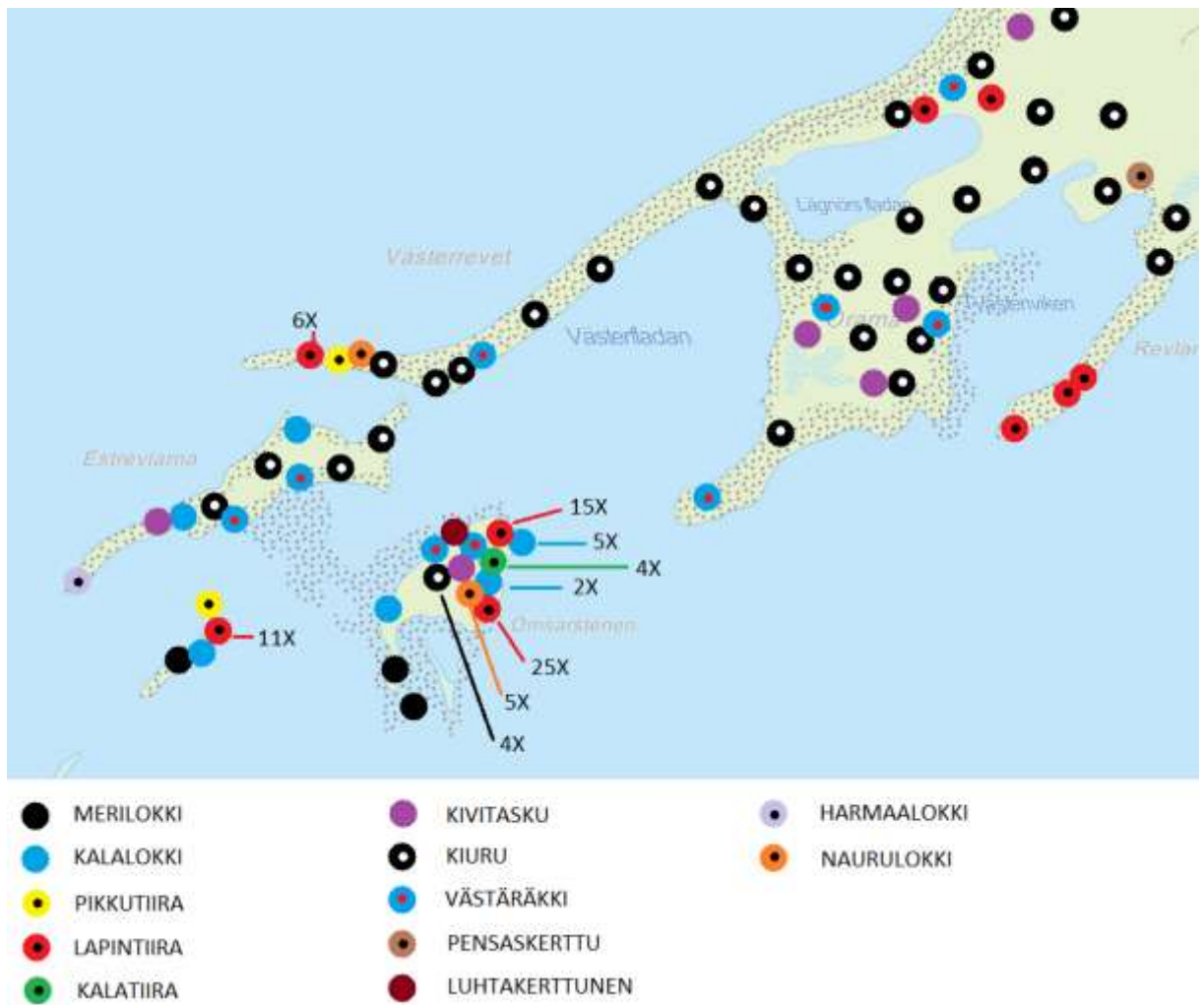
LAJI	VUOSI								
		1970	1974	1975	1979	1993	1994	2009	2015
Kyhmyjoutsen	<i>Cygolo</i>			0	1			4	3
Merihanhi	<i>Ansans</i>								2
Valkoposkihanhi	<i>Braleu</i>						1	51	10
Ristosorsa	<i>Tadtad</i>	2		1		1	8	1	3-4
Haapana	<i>Anapen</i>							2	1
Harmaasorsa	<i>Anastr</i>								2
Tavi	<i>Anacre</i>	2						3	2
Sinisorsa	<i>Anapla</i>	7		1	1	8		6	7
Jouhisorsa	<i>Anaacu</i>	8		3		1	4	1	
Heinätavi	<i>Anaque</i>		1	1		3	0		
Lapasorsa	<i>Anacly</i>	6		3	2	5		4	7
Tukkasotka	<i>Aytful</i>			3	0	5		3	5-6
Haahka	<i>Sommol</i>			296	414	16		125	4
Pilkkasiipi	<i>Melfus</i>					30		3	2
Telkkä	<i>Buccla</i>							1	
Isokoskelo	<i>Mermer</i>			1	0			1	4
Tukkakoskelo	<i>Merser</i>								1
Teeri	<i>Tetrix</i>						x	3	4
Tuulihaukka	<i>Faltin</i>		1						
Luhtakana	<i>Ralaqu</i>							2	
Meriharakka	<i>Haeost</i>		14	29	21	19	20	21	28
Pikkutylli	<i>Chadub</i>					1			
Tylli	<i>Chahia</i>		13	24	18	24		20	23
Töyhtöhyppä	<i>Vanvan</i>	5	5	7	3	6	5	5	5
Suosirri	<i>Calalp</i>	10	2	6	4	4	5	3	1
Suokukko	<i>Phipug</i>			0	1			2	
Taivaanvuohi	<i>Galgal</i>	4	3	2	0			1	2-3
Lehtokurppa	<i>Scorus</i>							1	1
Kuovi	<i>Numarq</i>					1		1	1
Punajalkaviklo	<i>Tritot</i>	18		15	11	13		15	20
Liro	<i>Trigla</i>					1			
Rantasipi	<i>Acthyp</i>					1		0-1	
Karikukko	<i>Areint</i>		8	19	12	11		7	7
Naurulokki	<i>Larrid</i>			1	1	7	5	5	6
Kalalokki	<i>Larcan</i>			39	17	13		26	18
Selkälokki	<i>Larfus</i>							1	
Harmaalokki	<i>Lararg</i>			1	8	3		8	1
Merilokki	<i>Larmar</i>			5	2			5	4
Kalatiira	<i>Stehir</i>			1	0	5		15	6
Lapintiira	<i>Steaesa</i>			72	1	100		73	70
Pikkutiira	<i>Stealb</i>			0	1	1	1	1	2

LAJI		VUOSI							
		1970	1974	1975	1979	1993	1994	2009	2015
Sepelkyyhky	<i>Colpal</i>								1
Hiiripöllö	<i>Surulu</i>								1
Sarvipöllö	<i>Asiotu</i>							1	
Käenpiika	<i>Jyntor</i>						x	2	1
Kiuru	<i>Alaarv</i>			14	20		x	46	79
Haarapääsky	<i>Hirrus</i>							5	4
Räystäspääsky	<i>Delurb</i>						x	17	16
Niittykirvinen	<i>Antpra</i>			5	6	19	x	3	2
Luotokirvinen	<i>Antpet</i>							2	
Västäräkki	<i>Motalb</i>			7	10	4	x	31	22
Rautiainen	<i>Prumod</i>							1	
Punarinta	<i>Eriub</i>						x		1
Leppälintu	<i>Phopho</i>								1
Satakieli	<i>Luslus</i>						x	9	4
Kivitasku	<i>Oenoen</i>			11	27	9	x	37	26
Mustarastas	<i>Turmer</i>						x	5	5
Laulurastas	<i>Turphi</i>							1	1
Rytikerttunen	<i>Acrsci</i>							1	
Luhtakerttunen	<i>Accris</i>						x	1	2
Viitakerttunen	<i>Acrdum</i>								1
Kultarinta	<i>Hipict</i>							3	2
Mustapääkerttu	<i>Sylatr</i>						x	2	2
Lehtokerttu	<i>Sylbor</i>							4	1
Kirjokerttu	<i>Sylnis</i>					1		5	5
Hernekerttu	<i>Sylcur</i>						x	9	6
Pensaskerttu	<i>Sylcom</i>						x	22	23
Tiltaltti	<i>Phycol</i>						x	1	4
Pajulintu	<i>Phylus</i>						x	3	5
Harmaasieppo	<i>Musstr</i>						x	2	
Kirjosieppo	<i>Fichyp</i>							1	1
Sinitiainen	<i>Parcae</i>							2	3
Talitiainen	<i>Parmaj</i>						x	6	6
Pikkulepinkäinen	<i>Lancol</i>							7	7
Varis	<i>Cornix</i>	4		2	3		x	10	7
Korppi	<i>Corrax</i>								1
Kottarainen	<i>Stuvul</i>						x	12	13
Peippo	<i>Fricoe</i>						x	12	13
Viherpeippo	<i>Carchl</i>							6	2
Vihervarpunen	<i>Carspi</i>							0-1	?
Urpiainen	<i>Carnea</i>							1	1
Punavarpunen	<i>Carery</i>						x	2	2
Keltasirkku	<i>Embcit</i>	1						1	
Pajusirkku	<i>Embsch</i>	1							

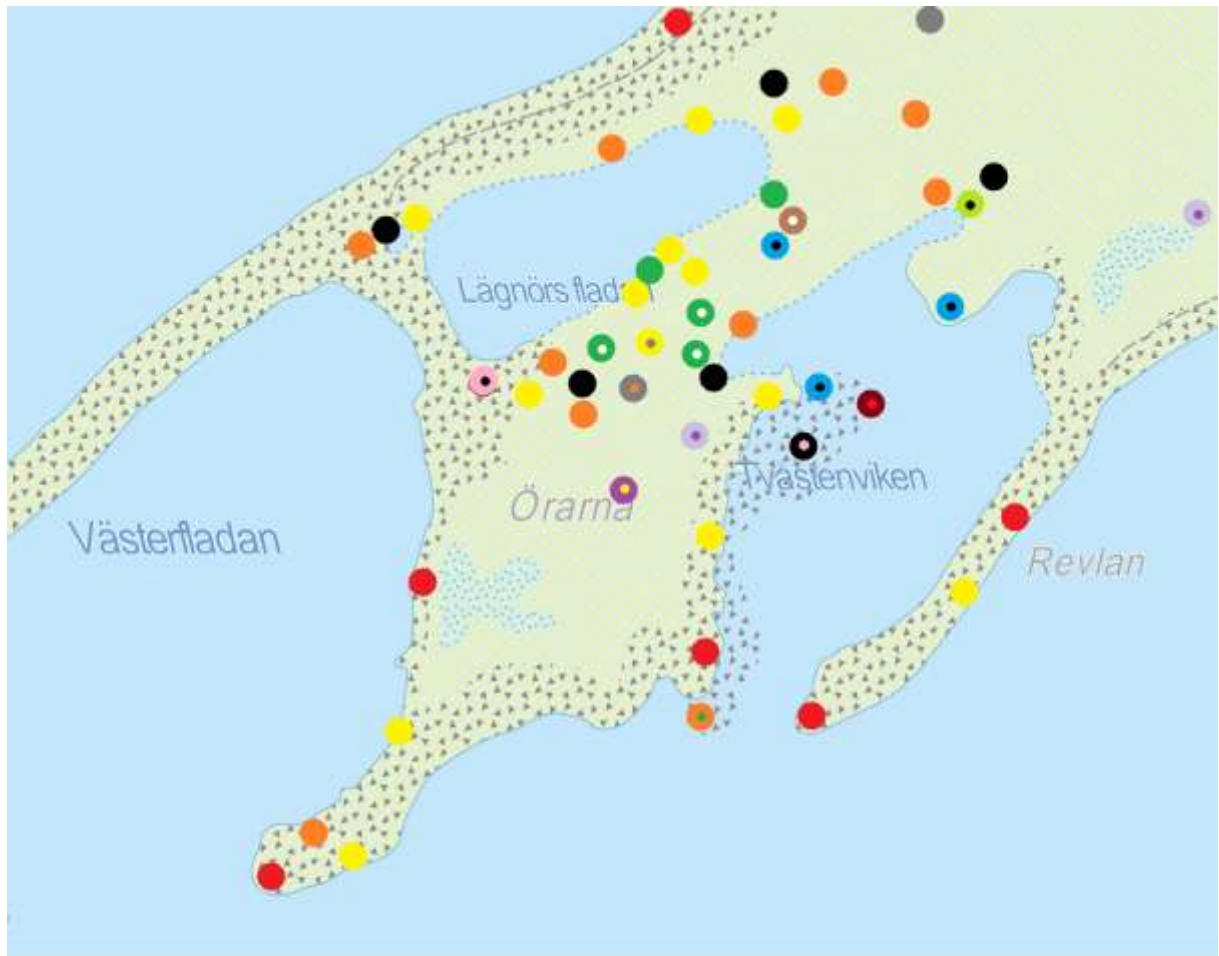

● MERIHARAKKA	● KYHMYJOUTSEN
● PUNAJALKAVIKLO	● VALKOPOSKIHANHI
● TYLLI	● HAAHKA
● KARIKUKKO	● RISTISORSA
● HAAPANA	● LAPASORSA

Maanmittauslaitoksen avoimen tietoaiston CC 4.0 lisenssi

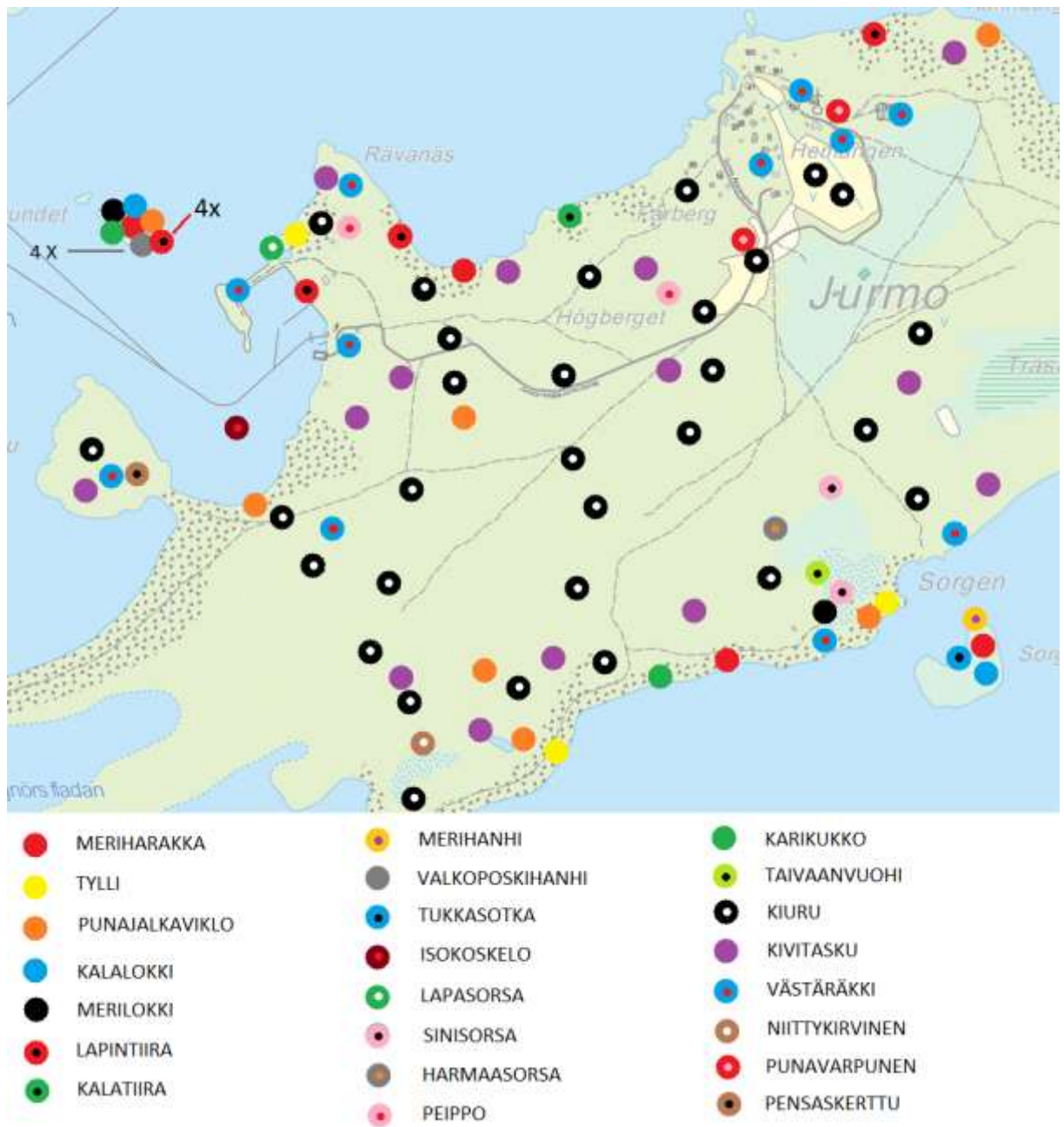

Maanmittauslaitoksen avoimen tietoaiteiston CC 4.0 lisenssi

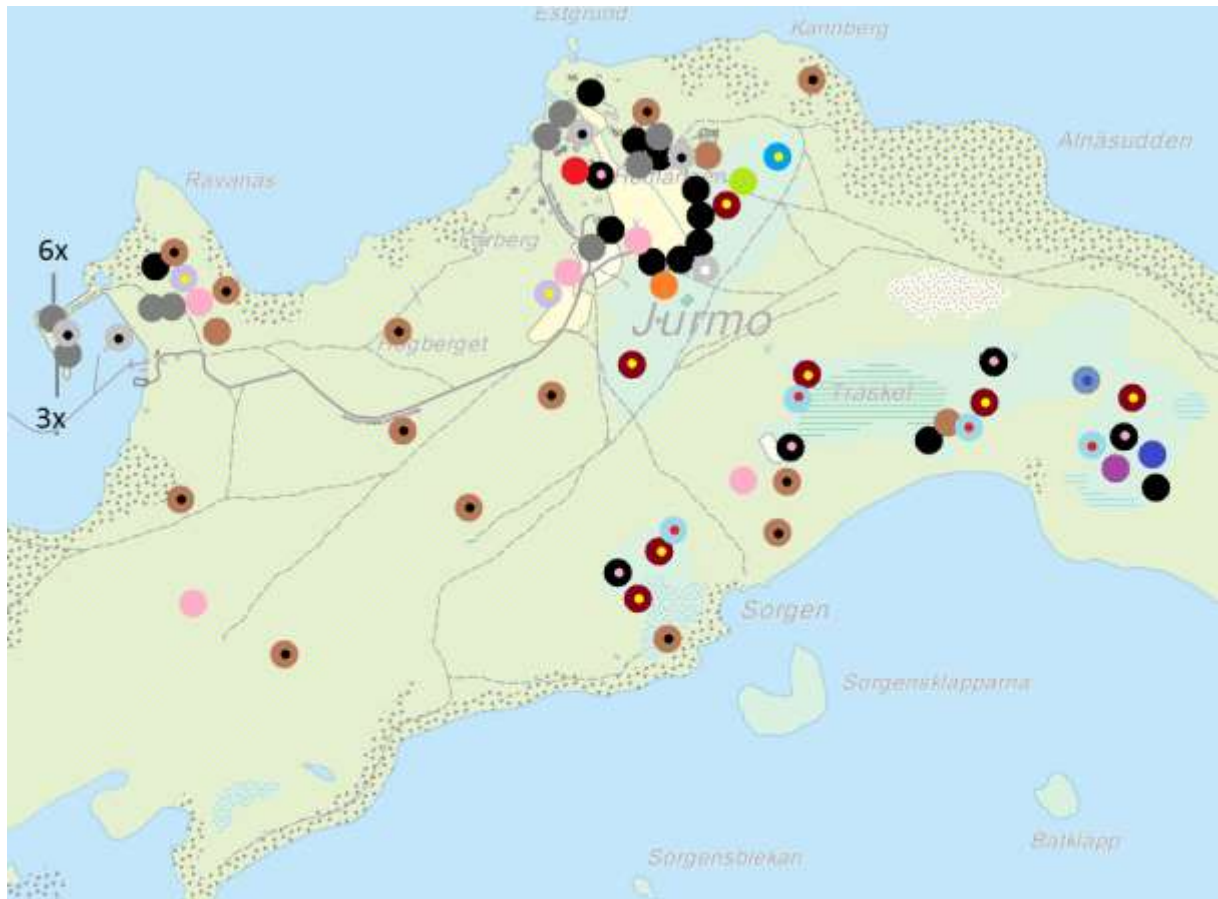

● MERIHARAKKA	● KYHMYJOUTSEN	● KUOVI
● PUNAJALKAVIKLO	● SINISORSA	● (ETELÄN)SUOSIRRI
● KARIKUKKO	● LAPASORSA	● TAIVAANVUOHI
● TYLLI	● HARMAASORSA	● TUKKASOTKA
● TÖYHTÖHYYPÄ	● TAVI	● VALKOPOSKIHANHI
● ISOKOSKELO	● TUKKAKOSKELO	● TEERI

Maanmittauslaitoksen avoimen tietoaineiston CC 4.0 lisenssi

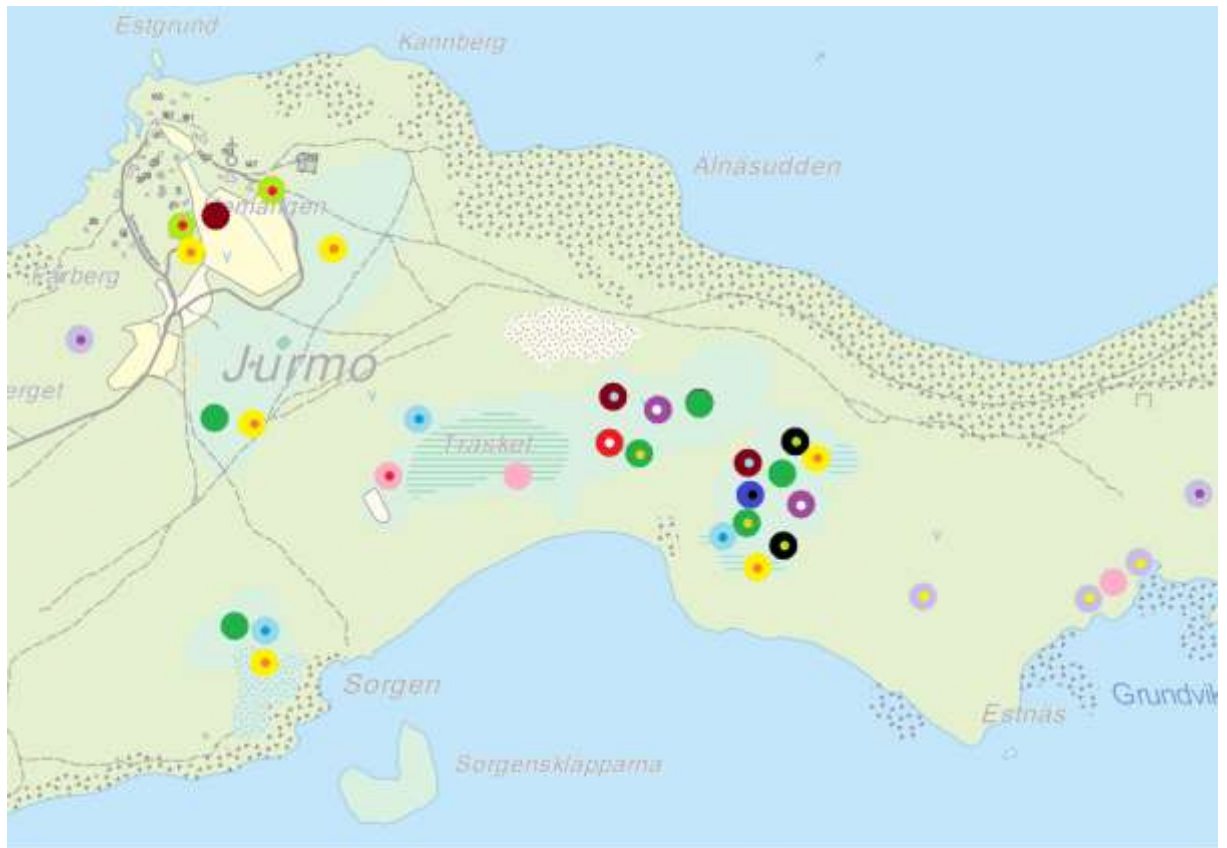

Maanmittauslaitoksen avoimen tietoaiteiston CC 4.0 lisenssi

● KOTTARAINEN	● HERNEKERTTU	● RÄYSTÄSPÄÄSKY
● VARIS	● PENSASKERTTU	● HAARAPÄÄSKY
● KORPPI	● KIRJOKERTTU	● LAULURASTAS
● HIIRIPÖLLÖ	● LEPPÄLINTU	● MUSTARASTAS
● SEPELKYYHKY	● PUNARINTA	● KIRJOSIEPPO
● KÄENPIIKA	● PIKKULEPINKÄINEN	● SATAKIELI

Maanmittauslaitoksen avoimen tietoaiteiston CC 4.0 lisenssi

	KIRJOKERTTU		PIKKULEPINKÄINEN		TALITIAINEN
	LEHTOKERTTU		VIITAKERTTUNEN		SINITIAINEN
	MUSTAPÄÄKERTTU		LUHTAKERTTUNEN		VIHERPEIPPO
	PAJULINTU		KULTARINTA		URPIAINEN
	TILTALTTI		TEERI		LEHTOKURPPA

Maanmittauslaitoksen avoimen tietoaiteiston CC 4.0 lisenssi

● MERIHARAKKA	● RISTISORSA	● TAIVAANVUOHI
● TYLLI	● MERIHANHI	● KIURU
● PUNAJALKAVIKLO	● LAPASORSA	● KIVITASKU
● KALALOKKI	● ISOKOSKELO	● VÄSTÄRÄKKI
● LAPINTIIRA	● SINISORSA	● NIITYKIRVINEN
● VALKOPOSKIHANHI	● TUKKASOTKA	● PENSASKERTTU

Maanmittauslaitoksen avoimen tietoaiteiston CC 4.0 lisenssi